

ber ikke Kopper, fordi man selv finder dem de skønneste, men man kjober dem, fordi Ens Nabo, som er en Mand paa Moden, har kjobt saadanne, og saaledes vil det ogsaa gaae med Porcellainsfabrikens Frembringelser; vi skulle altsaa verle med dem efter Moden, men skulle vi kunne følge en saadan Modesmag, saa maae vi udvide Fabrikens Marked til et ganske andet Omraade end hidtil, og saa maae vi gaae ind paa et Salg paa Credit, gaae ind paa at have et Forraad af Gjenstande, som tilfodst bliver saa stort, at Fabrikken ikke kan hjælpe sig igjennem. Derfor kunne vi ikke tilraade Staten at følge dette System. Vi maae i det Hele lægge Mærke til, at den Bane, som en Mængde Stater efterhaanden er kommen i, at skulle gjøre saa meget for Statens Regning, uden dog at kunne gjøre Staten til et Massineri, der er istand til at opretholde Samfundet og Menneskeheden, har tilveiebragt nogle af de største Rystelser, som har bevæget vor Tid. Det er et Misgreb, som man skal holde sig sjernt fra; man skal søge at hendraage saa Lidet af den Art under Staten som muligt, lade saa meget som muligt af det, som kan give Anledning til Omvæltning og Tab, blive i de Enkeltes og Privates Hænder, thi hvad der trykker de Enkelte kommer ikke i den Grad til at trykke paa det Hele, som naar det er Staten selv, der kommer til at savye Midler. Vi have af mange Grunde maattet føre Staten ud paa et ikke saa let overkommeligt finantstelt Gebeet, vi skulle ikke yderligere bidrage dertil ved bestandig at paatrænge Staten Foranstaltninger og Anlæg af denne Art. Vi skulle frigjøre os for dem baade for Principets og Sagens Skyld.

Wilfens: Idet jeg foreløbig hengiver mig til det Haab, at der ingen Rystelse for Samfundet vil opstaae af at Porcellainsfabrikken indtil videre bliver i Drift, skal jeg tillade mig at berigtige nogle af de Uttringer, som den ærede Rigsdagsmand for Holbeks Amts 2den Valgfreds (Tscherning) nylig har fremført. Han har henviist til Modesager og Kunstsager som dem, der egentlig skulde betale sig for Fabrikken, og har meent, at saadanne var det altid precairt at indlade

sig paa, idet det kun vare de courante Artikler, paa hvis Afsetning man kunde stole. Det forholder sig imidlertid uheldigvis for den ærede Rigsdagsmand netop aldeles omvendt. Blandt de Forunderligheder, som have fundet Sted ved Porcellainsfabrikken, maae nemlig ogsaa henregnes den, at Kunstsager have ikke været calculerede efter samme Norm som andre Sager. Netop fordi fornemme Folk, jeg veed ikke af hvad Grund, men jeg formoder fordi de have benyttet disse Sager til at gjøre Præsenter med, eller af andre Grunde, have syntes at det kunde være nok at betale dem f. Ex. med 600 Rbd., istedetfor med 800 Rbd., har Fabrikken maattet finde sig i, at disse Sager calculeredes saaledes at den har havt Tab derved. Jeg vil nu overlade til Enhver at dømme om denne Fremgangsmaade, hvad han vil, men vist er det, at det forholder sig saaledes, at det er netop de courante Sager paa hvilke Fabrikken har nogen Avance, og jo mindre den indlader sig paa egentlige Kunstsager, desto længere vil den kunne staae sig. Det er nu meget naturligt, at Fabrikationen er steget, deels fordi Vælstanden her i Landet er stegen, deels fordi Fabrikken har leveret i de senere Aar baade flere og mindre feilsulde Varer end tidligere, og Afsetningen er i den Grad forøget, at medens man i tidligere Aar havde et Dplag af næsten eventyrlig Størrelse, har man i de senere Aar solgt Alt, hvad man har produceret, og solgt bort af Dplaget saaledes, at der for Diebliffet ikke er Meget af de courante Sager, tilbage at sælge. Omsætningen har i de senere Aar været omtrent dobbelt saa stor som Productionen, eller, saaledes vilde jeg hellere sige, at man har kunnet beskæftige 2 Dvne istedetfor tidligere een. Administrationsudgifterne udgjøre 40 pCt. Ved at udvide Driften vilde man bringe disse i et mere passende Forhold, ligesom det er klart, at man uden Tab kunde skaffe sig en forøget Omsætning ved at nedsætte Prisen paa visse Artikler noget. Det er den Bei, jeg troer enhver fornuftig Mand vil gaae, naar han engang har en saadan Fabrik; jeg troer ikke, han vil give sig til at sælge à tout prix, saalænge han ikke blot er dækket, men idetmindste rigeligt har Renten